

کارشناسان در گفت وگو با «ایران» مطرح کردند

استفاده از نخبگان در جایگاه مناسب عامل توسعه دستگاه‌های اجرایی

گزارش

سوسن صادقی

خبرنگار

«مجموع جذب بیش از ۴ هزار نخبیه در دستگاه‌های اجرایی کشور صادر شده است. مجوزهای صادر شده به تفکیک شغل و محل در سراسر کشور خواهد بود و تاکنون ۶۹ دستگاه اجرایی و ۱۹ وزارتخانه از جذب نخبگان استقبال کرده‌اند که نشان از همت دولت سیزدهم در حفظ، جذب و به کارگیری نخبگان برای ارائه خدمت به مردم است. در این راستا سومین فراخوان جذب نخبگان و استعداد‌های برتر در دستگاه‌های اجرایی، با هدف حمایت از اشتغال و اثرگذاری ایشان در حل مسائل اساسی کشور هم آغاز شد.» این خبر و دیگر اخباری که درباره جذب نخبیه در دستگاه‌های اجرایی منتشر می‌شود، نشان می‌دهد دولت در بگردن نخبیه‌ها به دستگاه‌های اجرایی مصمم است و قصد دارد با این اقدام پدنه غیربومیای دستگاه‌های اجرایی را پویا کند. ولی آیا جای نخبیه در دستگاه‌های اجرایی است؟ و برای استفاده بهینه از نخبگان در دستگاه‌های اجرایی کشور چه اقدام‌هایی باید صورت بگیرد. کارشناسان به سؤالات روزنامه ایران پاسخ می‌دهند.

اجرائی آورده داشته باشد، چرا که همه می‌دانیم در نظام دولتی ما مشکلات بسیاری وجود دارد که نخبگان می‌توانند در حل آن با همفکری کمک کنند. حق شناس با بیان اینکه ما ناگزیر به این کار هستیم، گفت: وقتی تمام زندگی ما وابسته به تصمیمات ادارات دولتی و دستخوش اقدام‌های آن‌هاست، بنابراین وقتی افراد غیرنخبیه

دستگاه‌های اجرایی حاکم شده و حضور داشته باشند، برنامه‌ها و تکررات آنها در جهت تحول نبوده و نخواهد بود در صورتی که با تزییق افکار نخبیه به دستگاه‌های اجرایی برعکس آن رقم می‌خورد و در آینده شاهد تحول خواهیم بود.

وی بزرگترین افت جذب نخبیه در دستگاه‌های اجرایی را غیرمتعطف

حل مشکلات پیچیده توسعه‌ای

محمد حق شناس مدیر امور اقتصادی و زیربنایی مرکز ارزیابی مجمع تشخیص مصلحت نظام که خود یکی از نخبگان است، معتقد است جذب نخبیه به شرط تعیین مسیر مناسب در دستگاه‌های اجرایی اقدام درستی است. استفاده از فرد نخبیه در جایگاه خود می‌تواند برای دستگاه‌های

نخبه یعنی سوخت موشک برای موشک

برش

محمدرضا قدوسی مشاور کسب و کارهای نوپا/ کلمه نخبیه از Elite می‌آید که جمع آن نخبگان، Elites است. این واژه دارای تعریف دقیقی است و نباید با دیگر کلمات اشتباه گرفته شود.

وقتی از نخبیه و نخبگان صحبت می‌کنیم درباره اشخاصی از جامعه سخن می‌گوییم که متفاوت و خاص هستند و این خاص بودن هم شامل نگاه و تفکر متفاوت آنها به موضوعات است و اینکه آنها می‌توانند در توسعه و اجرا متفاوت عمل کنند. این دو مؤلفه است که یک فرد را نخبیه می‌کند. به عبارتی نخبیه علاوه بر استعداد داشتن و باهوش بودن دارای ایده‌های متفاوتی است که به‌کار می‌گیرد و موضوعی را نتیجه‌بخش می‌کند و با این تعریف ۵ درصد هر جامعه‌ای درگیر نخبیه‌پروری است.

همیشه این سؤال پیش می‌آید که نخبگان را در کجاها باید به‌کار گرفت و اینکه آیا کار نخبیه کارآفرینی است؟ در ابتدا باید گفت که نخبگان الزاماً نباید کارآفرین شوند و این تصور نادرستی

از نخبیه است. البته هرچند کارآفرینان ما از افراد نخبیه هستند و کارها را می‌توانند به خوبی انجام دهند اما هر نخبیه‌ای نمی‌تواند کارآفرین شود و بسیاری از نخبگان در شرکت‌های بزرگ دنیا به عنوان مدیران موفق مشغول به‌کار می‌شوند و آن چنان آنها را سرفراز کرده و سودهای فراوانی می‌کنند، که قابل بیان نیست.

اکنون در کشور ما بحث جذب ۴۰۰۰ نخبیه در دستگاه‌های اجرایی مطرح است و در این زمینه گام‌هایی هم در بحث جذب به همکاری سازمان امور اداری و استخدامی کشور و بنیاد ملی نخبگان برداشته شده است. در اینکه نخبیه‌ها می‌توانند اثربخشی و توان اجرایی در دستگاه‌های اجرایی کشور داشته باشند، شکی نیست اما به شرط و شروطی جذب نخبیه در دستگاه‌های اجرایی کشور امکان‌پذیر می‌شود و اگر این شرایط مهیا نشود نخبیه یا انگیزه خود را در دستگاه اجرایی از دست می‌دهد یا به انحراف کشیده می‌شود. یکی از شروط این است که دستگاه‌های اجرایی

آمدگی تغییر، تحول و توسعه را داشته باشد و بعد در جذب نخبگان بکوشد. اینکه با جذب نخبیه آیا دستگاه‌های اجرایی کشور می‌خواهند به شیوه متفاوت عمل کنند؟ آیا به دنبال تفاوت ایجاد کردن و توسعه هستند؟ اگر خواهان این مسیر نیستند نباید نخبیه وارد دستگاه‌های اجرایی کشور شود چون دقیقاً مانند این است که شما در داخل خودرویی قرار دارید که مدل آن قدیمی است، به سختی و کندی حرکت می‌کند ولی حالا اگر در این خودرو سوخت موشک بریزید، آی این خودرو با سرعت حرکت خواهد کرد؟ البته که خیر؛ نه تنها این اتفاق نمی‌افتد بلکه به خودرو هم آسیب می‌زند چون ساختارهای خودرو آمادگی استفاده از سوخت موشک را ندارند. همین موضوع نیز درباره جذب نخبیه در دستگاه‌های اجرایی کشور صدق می‌کند.

با جذب نخبیه در دستگاهی که ساختارش برای استفاده از نخبیه آماده نیست ممکن است در دستگاه‌های اجرایی به مسیرهای انحرافی کشیده

دستگاه منشأ اثر باشد. به‌عنوان مثال نخبه هوش مصنوعی در واحد هوش مصنوعی برای بهبود فرایندها قرار بگیرد. همچنین نخبه علوم انسانی، در بخش سیاستگذاری منابع انسانی، مدیریت و... قرار بگیرد و از او کمک و مشاوره بگیرند.

وی مخالف سوق دادن تمام نخبیه‌ها به سمت دانش بنیانی کارآفرینی است. به اعتقاد وی کسی که به سمت کارآفرینی می‌رود به جز دانش و تخصصی که دارد باید در زمینه‌های بازار، سیستم بانکی، حامیان مالی، حقوقی، دریافت مجوزها، بیمه، مالیات، رقبا، مشتریان و... هم دانش آن را داشته باشد تا از پس کار خود برآید. از این‌رو دیده شده است که نخبیه‌ها یا اینکه ایده‌های خوبی داشته‌اند اما از پس بازار برنیامده و ورشکست شده‌اند، مگر اینکه در کنار این نخبیه افرادی قرار بگیرند که به وی در این فضا کمک کنند، بنابراین جای این افراد در پارک‌های علم و فناوری است.

حق شناس معتقد است، برای جذب نخبیه در دستگاه‌های اجرایی و استفاده بهینه از آنها هم باید تغییرات زیادی در بحث قوانین اداری و استخدامی کشور صورت بگیرد و تا آن جایی که می‌تواند این اتفاق در حال رخ دادن است. کدهای شغلی، تعریف پست‌ها و... تا نخبیه در جایگاه خود قرار بگیرد. چون اگر این اتفاق نیفتد در بحث استخدامی بیشتر به سابقه و... اهمیت داده می‌شود و حتی برخی دستگاه‌ها افراد را با جریان‌های سیاسی برسر مناصب مختلف می‌گذارند و نخبه را وارد سیستم خود نمی‌کنند که این بحث‌ها با تغییر قوانین اداری و استخدامی شگسته می‌شود.

ایجاد بومیایی

علی قاسمی خدومی برگزیده جایزه بنیاد ملی نخبگان درباره جذب نخبیه در دستگاه‌های اجرایی معتقد است، استفاده از نخبیه در دستگاه‌های اجرایی باعث بومیایی این دستگاه‌ها می‌شود ولی به شرطی که از نخبیه‌ها در جاهای مناسب مانند تدوین سیاستگذاری‌ها، گرفتن مشاوره و در حل مسائل بسیار پیچیده و توسعه‌ای استفاده شود. قاسمی خدومی با بیان اینکه اگر نخبیه در جایگاه مناسب خود قرار نگیرد و از وی استفاده نشود، به ضرر نخبیه و کشور خواهد بود، افزود: اگر مدیران و دستگاه‌های ذیربط ظرفیت نخبگانی را درک کنند و آنها را با توجه به رشته‌های تخصصی‌شان وارد سیاستگذاری‌ها کنند، باعث ارتقای بهره‌وری می‌شوند.

که آثار این اقدام‌ها در سال‌های آینده خود را نشان خواهد داد بنابراین باید دستگاه اجرایی هم آماده تغییر و تحول در بخش توسعه‌ای باشند و به جذب نخبه روی خوش نشان دهند. به گفته قاسمی خدومی، دستگاه‌های اجرایی برای تحرک و بومیایی نیازمند نخبه‌های جوان و استعداد‌های برتر، متخصص و متبحر هستند که البته همان‌طور که گفته شد منوط به قرار گرفتن آن‌ها در جایگاه درست است. قاسمی خدومی گفت: اگر دو سازمانی را که یکی از این سازمان‌ها از نخبگان استفاده کرده و دیگری از افراد سنتی مقایسه کنید، قطعاً باهم متفاوت هستند و دستگاهی که از تفکر نخبگان استفاده کرده، دارای سبک‌ها و سیستم‌های جدیدی می‌شود که ملموس است.

وی در پاسخ به این سؤال که نخبه کارچون نیست و باید به دنبال کارآفرینی باشد، گفت: این تفکر یعنی باید نخبه‌ها را محدود کنیم ولی اگر نخبه خواهان کارآفرینی و به دنبال دانش بنیانی شدن هم باشد، این موضوع از طریق معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری هم عملیاتی می‌شود، به این ترتیب که محصول او می‌تواند این اتفاق را در زمینه‌های صنعتی، پزشکی، کشاورزی و... مرتفع کند. به عبارتی نخبگانی می‌توانند از طریق کارآفرینی برای تأسیس شرکت دانش بنیان و کارآفرین اقدام کنند یا از آنها در دستگاه‌ها و یا از طرق تحصیل و جذب نخبگان در آموزش و فرهنگ و... استفاده شود.

به اعتقاد این نخبیه، سازمان اداری و استخدامی کشور و دیگر دستگاه‌هایی که به دنبال تغییر در سیستم خود هستند، راه آن به کارگیری نخبه‌ها

است. به‌طور قطع این افراد که سال‌ها دانش اندوخته‌اند اگر آن را در مسائل کلان و واحدهای سیاستگذاری دستگاه‌ها وارد کنند، آثار روشنی خواهد داشت از این‌رو دستگاه‌های اجرایی باید از این موضوع استقبال کنند، چون فکر و اندیشه توسعه‌ای نخبیه‌ای به دستگاه آنها تزریق می‌شود. وی معتقد است، افراد نخبیه جوان باید در کنار افراد باتجربه دستگاه‌ها قرار بگیرند و همراهی این دو در قالب گروه و هوشوری می‌تواند روند پیشرفت را در دستگاه اجرایی رقم بزند. برخی دستگاه‌ها از این تفکر استقبال نمی‌کنند که باید با فرهنگسازی تأثیرات استفاده از افراد نخبیه در کنار افراد باتجربه را نهادینه کرد تا دستگاه‌های اجرایی به‌روزسانی شوند.

اول باید دستگاه‌های اجرایی به این سؤال پاسخ دهند که آیا ریل‌گذاری آنها به سمت توسعه است یا صرفاً به دنبال حل جاری مشکلات کشور هستند؟ اگر به دنبال حل مشکلات ساده و جاری کشور از طریق استفاده از نخبگان هستیم، راه را به خطا رفته‌ایم و اگر اشتباهی است، چون پتانسیل این افراد به گونه‌ای است که ساختارهای این دستگاه‌ها را به چالش می‌کشند و بعد هم انگیزه خود را از دست خواهند داد و در نهایت مسیر انحرافی را در پیش می‌گیرند.

قبل از این باید سازمان‌ها و دستگاه‌ها بخواهند به سمت تغییر و توسعه حرکت کنند و اگر دستگاه‌ها جدی نیستند ولی مقامات بالادستی بر موضوع تغییر ساختار و استفاده از نخبگان برای توسعه جدی هستند، باید ساختارهای دقیقی تعریف شود که مفهوم توسعه از مفهوم اجرا جدا شود و نخبگان کارهای توسعه‌ای و پیچیده انجام دهند و سازمان‌ها را جلو ببرند و بر چالش‌ها و ابرچالش‌ها غلبه کنند.

اخبار

شرکت‌های فناوری ایران آماده حضور در کوبا

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات بر آمادگی شرکت‌های ایرانی برای حضور در بازار کوبا و انتقال تجربیات و توانمندی‌های کشورمان در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات بویژه در زمینه‌هایی همچون توسعه زیرساخت‌های ارتباطی، توسعه دولت الکترونیک و ایجاد دیتاسنترهای بزرگ در این کشور تأکید کرد.

عبیسی زارع پور، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در دیدار با «کنزالس ویدال» معاون اول وزارت ارتباطات کوبا و هیأت همراه گفت: تحریم‌ها فرصتی برای شرکت‌های ایرانی است تا دانش بومی بویژه در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات را افزایش دهند.

وی یادآور شد: پروژه فیبر نوری منازل و کسب و کارها با هدف ایجاد ۲۰ میلیون پوشش از یک سال پیش با فعال کردن ۹ اپراتور درحالی در ایران کلید خورده است که این پروژه در کشورهای با کستره جغرافیایی ایران، حدود ۱۰ سال به طول انجامیده است اما برنامه‌ریزی شده تا این پروژه ظرف حدود سه و نیم سال به سرانجام برسد.

زارع پور با اشاره به تجربیات کشورمان در زمینه دولت الکترونیک از طریق ایجاد پنجره ملی خدمات دولت هوشمند تصریح کرد: این تجربه برای توسعه دولت الکترونیک کوبا می‌تواند مفید باشد و در این زمینه دو کشور می‌توانند همکاری‌های مشترکی داشته باشند.

آن سوی خبر

واردات ۴۰ میلیارد دلاری تراشه به چین

چین با واردات ۴۰ میلیارد دلاری دستگاه‌های تولید تراشه در سال میلادی گذشته، تلاش کرد محدودیت‌هایی را که با هدایت امریکا علیه صنعت نیمه رسانای این کشور دنبال می‌شود دور بزند. به گزارش ایسنا، محاسبات بلومبرگ براساس داده‌های رسمی گمسرک، این دومین رکورد بالا از نظر ارزش است که از سال ۲۰۱۵ به این سو ثبت شده است. این افزایش با وجود کاهش ۵.۵ درصدی مجموع واردات در سال میلادی گذشته، روی داد که نشان‌دهنده اهمیتی است که دولت چین و صنعت تراشه این کشور برای خودکفا شدن قائل هستند.

شرکت‌های تراشه چینی، به سرعت در کارخانه‌های نیمه‌رساناهای جدید سرمایه‌گذاری می‌کنند تا بتوانند توانمندی‌های کشورشان را ارتقا داده و کنترل‌های صادراتی را که توسط امریکا و متحدانش تحمیل شده است، دور بزنند. این محدودیت‌ها، دسترسی شرکت‌های چینی به دستگاه‌های مورد نیاز برای ساخت تراشه‌های قدرتمند را دشوارتر می‌کند و توسعه بخش فناوری پیشرفته چین را که تهدیدی برای امریکا تلقی می‌شود، کند می‌کند. واردات چین از هلند در سال میلادی گذشته، پیش از اجرایی شدن کنترل‌های صادراتی جدید افزایش یافت.

محدودیت‌های مذکور که در هماهنگی با اقدامات امریکا صورت گرفته است، دریافت جدیدترین ماشین‌آلات را محدود می‌کند. حتی قبل از اجرایی شدن این محدودیت‌ها، شرکت هلندی ASML به درخواست دولت امریکا، ارسال بعضی از دستگاه‌های پیشرفته خود به چین را لغو کرده بود.

فناورانه

تشخیص ویروس کرونا با دلفین روباتیک

یک روبات شناگر که با الهام از دلفین‌ها ساخته شده می‌تواند برای سلامت عمومی اهمیت زیادی داشته باشد و ویروس کرونا را تشخیص دهد. به گزارش ایسنا، دانشمندان چینی از توسعه یک روبات شناگر الکترومغناطیسی نرم، بی‌سیم و بدون باتری خبر دادند که برای نظارت بر مولکول‌های شیمیایی و ویروسی در مکان‌های صعب‌العبور طراحی شده است.

این روبات با الهام از دم دلفین ساخته شده و فقط ۵.۳ گرم وزن دارد و توانایی قابل‌توجهی در تشخیص و تعیین کمیت مواد مختلف، از جمله کووید ۱۹ را در لوله‌های شبیه‌سازی شده دارد. یکی از قابلیت‌های کلیدی این روبات، ترکیبی از توانایی‌های حرکتی و تشخیصی آن است که در روبات‌های متحرک موجود، نادر است. در سیستم محرکه روبات شناگر نرم از یک سیستم تحریک الکترومغناطیسی برای کنترل آهنرباهای استفاده می‌شود و به روبات امکان نوسان و حرکت در آب را می‌دهد.

حسگرهای الکتروود روی دستگاه برای شناسایی مولکول‌های مختلف براساس نیازهای بهداشت عمومی، از فلزات سنگین گرفته تا ذرات بیولوژیکی و آلاینده‌های هسته‌ای، آماده می‌شوند.

هزار کیلومتر به اتمام رسیده است و آزمون‌های کارکردی و محیطی آن تا پایان سال به اتمام خواهد رسید. وی گفت: ماهواره‌برسیمرغ بهینه‌نیز توسط وزارت دفاع ساخته شده و پرتاب آزمایشی نمونه اول آن در آینده نزدیک انجام خواهد شد. بلوک انتقال مداری سامان ۲ نیز گامی دیگر در خصوص

پرتاب آزمایشی ماهواره بر بومی سیمرغ سالاربه گفت: اکنون ساخت مدل کیفی و پروازی سامانه بلوک انتقال مداری سامان ۱ با قابلیت انتقال محموله ۵۰ کیلوگرمی از ارتفاع ۴۰۰ کیلومتر به مدار بی‌بیسوی ۷ تا ۷